

תנ"ך ידע ובקיות לבתי ספר דתיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה : שעה וחצי

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שלושה פרקים.

עליכם לענות על ארבע שאלות מפרקים ראשון ושני. לפחות על <u>שתי</u> שאלות מפרק ראשון ולפחות על שאלה <u>אחת</u> מפרק שני. לכל שאלה 19 נקודות	{	$(4 \times 19) = 76$ נקודות	{	פרק ראשון – עיון בספר במדבר
				פרק שני – שאלות בספר מלכים

פרק שלישי – שאלות בקיות במלכים $(1 \times 4) = 4$ נקודות

$(5 \times 4) = 20$ נקודות

סך הכול — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש : תנ"ך שלם ללא פירושים

ד. הוראות מיוחדות : יש לענות על השאלון בגוף השאלון

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד, יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

פרק ראשון

ענו על ארבע שאלות מפרקים ראשון ושני. לפחות על שתי שאלות מפרק ראשון ולפחות שאלה אחת מפרק שני. לכל שאלה 19 נקודות. שימו לב, בפרק זה עליכם לענות לפחות על שתי שאלות.

1. פרק י"א – חטא המתאווים

א. (1) עיינו בפסוקים י"א-י"ג.

בפסוקים אלו מגיב משה על תלונת העם.

מהי טענת משה בפסוקים י"א-י"ב מהי טענת משה בפסוק י"ג?

(2) עיינו בפסוקים ט"ז-כ'.

מהי תשובת ה' לכל אחת מן הטענות של משה שציניתם בתת הסעיף הקודם?

(7 נקודות)

ב. רש"י (לפסוק י"ז): " וישמתי עליהם" — למה משה דומה באותה שעה? לנר שמונח על גבי מנורה והכול מדליקין הימנו [ממנו] ואין אורו חסר כלום".
(1) כתבו בלשונכם את המשל שבדברי רש"י.

(2) מה רש"י מלמד אותנו באמצעות המשל על כוחו של משה?

(7 נקודות)

ג. רלב"ג: "והנה לא עָנָשׁ [העניש אותם] ה' יתעלה כששאלו בשר ולחם בהיותם במדבר סין [שמות, פרק ט"ז, פסוק ג'] כי אז לא היה להם הָמָן, והיה ראוי שיבקשו להם מזון; ואולם עתה, שהיה להם הָמָן, הורה זה [הבקשה מלמדת] על רדיפת התאוות".
על פי רלב"ג, הסבירו מדוע בקשת העם לבשר שכתובה בספר שמות מוצדקת, ואילו בקשת העם לבשר שכתובה בספר במדבר אינה מוצדקת.

(5 נקודות)

2. פרק י"ט - פרה אדומה

א. (1) הביאו הסבר אחד למיקום של פרשת פרה אדומה בסדר הפרשות של ספר במדבר.

(2) הביאו הוכחה אחת מהפסוקים שאפר פרה אדומה מטמא טהורים ומטהר טמאים.

(7 נקודות)

ב. רש"י (לפסוק ב'): "לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל [לועגים לישראל] לומר מה המצווה

הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חוקה — גזרה היא מלפניי ואין לך רשות להרהר אחריה".

(1) על פי רש"י, מה השטן ואומות העולם טוענים בנוגע למצוות "פרה אדומה"?

(2) מהי התשובה שרש"י מביא לטענה של השטן ואומות העולם ועל איזו מילה בפסוק הוא מבסס את

תשובתו?

(7 נקודות)

ג. "וַיִּקְחוּ אֵלָיו פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה" (פסוק ב')

רש"י (לפסוק ב'): "פרה אדומה — משל לבן שפחה שטינף פלטין [ארמון] של מלך, אמרו: תבוא אמו

ותקנח הצואה, כך תבוא פרה ותכפר על עגל".

על פי פירוש רש"י, על איזה חטא מכפרת פרה אדומה ומדוע דווקא הפרה מכפרת על חטא זה?

(5 נקודות)

3. פרק כ'

א. בפרק כ' מסופר על שניים ממנהיגי העם שנפטרו.

- (1) על פי מה שלמדתם, מיהם שני המנהיגים ובאיזה תאריך נפטרו? בתשובתכם ציינו שנה וחודש עברי. (ניתן להעזר גם בספר במדבר, פרק ל"ג).

- (2) מותו של כל אחד מהמנהיגים קשור למים. הסבירו כיצד.

(7 נקודות)

ב. עיינו בפסוקים ז'–י"ג.

- (1) על פי פירוש שלמדתם, כתבו מה היה החטא של משה ואהרן במי מריבה.

- (2) על פי הפירוש שצייתתם בתת־סעיף (1), הסבירו מדוע היה החטא של משה ואהרן חמור כל כך.

(7 נקודות)

ג. עיינו בספר שמות, פרק י"ז, פסוקים א'–ו'.

גם בספר שמות, פרק י"ז, התלונן העם על מחסור במים.

כתבו נקודת דמיון אחת והבדל אחד בין המתואר בשמות ובין המתואר במדבר, פרק כ'.

(5 נקודות)

4. פרק כז' – הבקשה של בנות צלפחד

א. עיינו בפסוקים א'-ד'.

(1) מהי הבקשה של בנות צלפחד, וכיצד הן נימקו את בקשתן?

(2) על פי פירוש שלמדתם, הסבירו לשם מה מזכיר הכתוב שבנות צלפחד הן מזרעו של יוסף.

(7 נקודות)

ב. עיינו במדבר פרק ל"ו, פסוקים ה'-ו'.

רשב"ם (לפסוק ו'): "ל טוב בעיניהם" - מן שבת שלהם, לפי הפשט:

(1) מהי הסתירה לכאורה בין שני החלקים של פסוק ו'?

(2) כיצד מיישב הרשב"ם את הסתירה בין שני חלקי הפסוק?

(7 נקודות)

ג. מדרש במדבר רבא פנחס, פרשה כ"א, י"ג: יודע היה משה רבינו את הדין הזה, אלא באו [בנות צלפחד] לפני שרי עשרות תחלה. אמרו [שרי העשרות]: 'דין של נחלות הוא ואין זה שלנו אלא של גדולים ממנו'. באו אצל שרי חמשים. ראו שכיבדו אותן שרי עשרות, אמרו שרי חמשים: 'אף אנו יש שם גדולים ממנו'. וכן לשרי מאות, וכן לשרי אלפים, וכן לנשיאים [...] הלכו לפני אלעזר. אמר להם: 'הרי משה רבינו'. באו אלו ואלו לפני משה. ראה משה שכל אחד ואחד כיבד את מי שגדול ממנו, אמר [משה בליבו]: 'אם אומר להם את הדין אטול את הגדולה'. אמר להם: 'אף אני יש גדול ממני'. לפיכך 'ויקרב משה את משפטן וגו'.

על פי המדרש, מדוע ענה משה שעליו לשאול את הקב"ה מהו הדין, אף על פי שהדין היה ידוע לו?

(5 נקודות)

5. במדבר, פרק ל"ב – בני גד, ראובן וחצי המנשה

א. (1) מה ביקשו בני גד ובני ראובן ממשה, ומה היה הנימוק לבקשתם?

(2) על פי פסוקים וי"ז, משה מותח ביקורת על בקשת השבטים. כתבו שתי טענות שטען משה כלפי השבטים.

(7 נקודות)

ב. "וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ גְדֵרֶת צֶאֱן נִבְנָה לְמִקְנֵנוּ פֶּה וְעָרִים לְטָפְנוּ". (פסוק ט"ז).

רש"י: "נבנה למקננו פה" - חסים על ממונם יותר מבניהם ובנותיהם, שהקדימו מקניהם לטפם.

אמר להם משה: ...עשו העיקר עיקר והטפל טפל, בָּנוּ לָכֵם 'ערים' תחילה 'לטפכם' ואחר כך 'גדרות לצאנכם'."

(1) על פי רש"י, מה הסיק משה מנוסח הבקשה של בני גד ובני ראובן וכיצד הגיע למסקנה זו?

(2) על פי רש"י, מה דרש משה מבני גד ובני ראובן? בססו את תשובתכם על פסוקים כ"כד'.

(7 נקודות)

ג. עיינו בפרקנו, בפסוקים י"ז-י"ט, ובספר יהושע פרק א', פסוקים י"ב-י"ח.

(1) מה התחייבו בני ראובן וגד לפני משה?

(2) האם עמדו בהתחייבותם? בססו תשובתכם על הפסוקים מספר יהושע.

(5 נקודות)

פרק שני

בפרק זה עליכם לענות לפחות על שאלה אחת. לכל שאלה 19 נקודות.

6. יחידה ראשונה – מלכות שלמה: קשרים עם ממלכות שונות

עיינו במלכים א' פרק י'.

א. (1) עיינו בפסוקים א'–ט'.

מה שמעה מלכת שבא על שלמה ומה הייתה מטרת בואה לירושלים?

(2) מה הייתה ההתרשמות של מלכת שבא משלמה וממלכתו? בססו תשובתכם על הפסוקים.

(10 נקודות)

ב. הביאו שתי דוגמאות נוספות המעידות על קשריו של שלמה עם ממלכות שונות. בתשובתכם פרטו מי הממלכה ומה היה סוג הקשר בין שלמה המלך ובין הממלכה שציינתם.

(9 נקודות)

7. יחידה שניה – התפלגות הממלכה

עיינו במלכים א' פרקים י"א – י"ב.

א. עיינו בפרק י"א.

(1) מאיזה שבט היה ירבעם בן נבט ומה תפקידו במלכות שלמה?

(2) על פי נבואת אחיה השילוני מה יקרה למלכות שלמה ומה יהיה תפקידו של ירבעם בן נבט בעתיד?

(10 נקודות)

ב. עיינו בפרק י"ב.

(1) ציינו שלושה מחטאיו של ירבעם בן נבט כמלך.

(2) תארו את מערכת היחסים בין מלכות יהודה למלכות ישראל בימיו של ירבעם?

(9 נקודות)

8. מלכים א פרק י"ח

א. עיינו בפסוקים ז – ט"ו.

(1) מה היה תפקידו של עובדיה ומה ביקש ממנו המלך אחאב?

(2) הביאו הוכחה מן הפסוקים שעובדיה היה "ירא את ה' מאוד".

(3) מדוע חשש עובדיה שאחאב יהרוג אותו?

(13 נקודות)

ב. הביאו דוגמא אחת לכך שאחאב כיבד את אליהו ודוגמא אחת לכך שאליהו כיבד את אחאב.

(6 נקודות)

פרק שלישי (24 נקודות)

עליכם לענות על שש שאלות בפרק ג'.

על שאלה אחת משאלות 9 – 10 (4 נקודות לשאלה)

ועל חמש שאלות משאלות 11 – 17 (4 נקודות לשאלה)

ענו על שאלה אחת מהשאלות 9 – 10.

9. סדרו את האירועים לפי הסדר הכרונולוגי :

המלכת רחבעם בשכם, המלכת יהוא, בריחת המלך צדקיהו מירושלים, המלכת שלמה, מציאת ספר התורה על ידי יאשיהו.

- (1) _____
 - (2) _____
 - (3) _____
 - (4) _____
 - (5) _____
- (4 נקודות)

10. סדרו את האירועים לפי הסדר הכרונולוגי :

הקדשת אלישע לנביא, חנוכת המקדש, מעמד אליהו בכרמל, פילוג הממלכה, חורבן שומרון.

- (1) _____
 - (2) _____
 - (3) _____
 - (4) _____
 - (5) _____
- (4 נקודות)

ענו על חמש שאלות מהשאלות 11-17.

11. בחרו שניים מהפריטים שלפניכם וציינו את ההקשר שבו הוזכר כל אחד מהם :
קרן שמן, כסא שן, כד קמח, דלתות המקדש

(4 נקודות)

12. בחרו שניים מהמקומות שלפניכם וציינו אחד שהתרחש בכל אחד מהמקומות שבחרתם :
שכם, בית אל, מצרים, גן המלך

(4 נקודות)

13. בחרו שניים מבעלי החיים שלפניכם וציינו את ההקשר שבו הוזכר כל אחד מהם :
כלבים, פירדה, עגלים, אריות

(4 נקודות)

14. א. על מי נאמר : " וַיָּרֶם יָד בַּמֶּלֶךְ " ומהי הפעולה שעשה למלך?

ב. מה עשה אותו אדם לאחר שהרים יד במלך?

(4 נקודות)

15. א. הסבירו את הדימוי : "משענת קנה רצוץ", וציינו מי מתואר בעזרת דימוי זה

ב. מי אמר דימוי זה ובאיזה אירוע אמר אותו?

(4 נקודות)

16. א. על מי נאמר: "ויקרא את שם העיר אשר בנה על שם שומר אדני הקר שִׁמְרוֹן"?

ב. מה היה מעמדה המיוחד של העיר שומרון? ציינו עיר נוספת שהייתה במעמד זהה.

(4 נקודות)

17. א. מי אמר למי: "האֵתָה זֶה עֹבֵר יִשְׂרָאֵל", ומה משמעות הכינוי "עֹבֵר יִשְׂרָאֵל"?

ב. מה היה האירוע שבעקבותיו נאמר ביטוי זה?

(4 נקודות)

/בהמשך דפי טיוטה נוספים/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

[illegible]

[illegible]